

**Vademecum Sive Praxis Opera Quotidiana Aliaque ritè
peragendi, & per ea salutem & perfectionem propriam, ac
proximi, instituto Societatis Jesu conformem assequendi**

De operibus solidæque devotionis exercitiis, quæ vel quotidie non
peraguntur, ves fusiore indigent explicatione, quomodo cum majori fructu
peragi possint

Limpens, Ferdinand

Coloniæ Agrippinæ, 1744

§.1mus. Breviarium ejusque Appendices. Officium Canonicum ejusque
divisio & partes in genere.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54780)

Violaceus color designat lugubre tempus, hinc in Adventu & Septuagesima usque ad Pascha eo utitur Ecclesia. Tempore Innoc. III. niger adhibebatur.

Niger color mortis est proprius color, & hinc Ecclesia modo eo utitur die Veneris S. & in Missis Defunctorum.

CAPUT QUARTUM.

De horis Canonicis in quatuor Paragraphos § 33. numeros distinctum.

In quo adferuntur illa, quæ & merito ab obligato ad horas dicendas sciri debent, & ad majorem devotionem excitant omissis iis, quæ vel ad Theologiam Moralem spectant, vel in rubricis generalibus Breviarii continentur tanquam regulæ pro orando officio.

§. I mus.

Breviarium ejusque Appendices.

Officium Canonicum ejusque divisio & partes in genere.

1. *Vocabuli Breviarium explicatio, ejusque in genere contenta.*

Breviarium (olim etiam *Precationum Liber* & *Orarium* dictum) significat ex Tomo 2. Concil. indicem & titulum cujusdam operis.
Ex

Ex Plinio & Suetonio compendium sive summarium & concisum opus. Utraque explicatio optimè convenit Breviario Ecclesiastico. Nam & indicat quotidie, quid orandum sit, &, ut benè reflectit Lessius, admirabile est mysteriorum S. Script. compendium. Continet enim imprimis Psalmos, in quibus per modum laudis omnia S. Scripturæ mysteria comprehenduntur. Dein selectissima V. & N. testamenti, sanctorumque Patrum notabilia documenta & præcipua Sanctorum gesta. Hinc, licet sub Greg. IX. Anno 1241. ut ex Bulla patet, Haymo Generalis Minister Ordinis FF. Minorum S. Francisci, Breviarium Romanum cum Missali in meliorem ordinem redegerit, idemque ferè sit; quo nunc utimur [vi Decreti Conc. Trid. Sess. 25.] à Pio V. edito, & à Clemente VIII. & Urbano VIII. recognito. Malè tamen ab Hæreticis velut inventum Monachale exploditur, quia tota substantia est à Spiritu S. nempe Psalmi, & lectiones ex Script. Oratio Dominica à Christo, symbolum ab Apostolis, hymni plerique à SS. Hilario & Ambrosio, cætera ut homilia & lectiones de præcipuis Sanctorum gestis, orationes vel à summis Pontificibus, vel sanctis Patribus, vel viris omni eruditione & sanctitate clarissimis composita sunt.

2. *Appendices Breviarii sex.*

*PR*ima Appendix Breviarii est *Officium parvum B. V. M. à S. Petro Damiani vel institutum vel restitutum.* Quod decret. Urbani II. in

in Conc. Claramont. Anno 1096. jussum quidem est recitari ab omnibus, qui ad horas Cantendendas obligantur. Nunc autem extra Chorum ad id nemo tenetur.

Secunda Appendix est Officium Defunctorum, quod etiam dicitur agenda. Item Exequia ab executione, eò quòd executioni mandanda sit Defunctorum voluntas. Officium hoc ab Apostolis ortum, & ab Origine auctum esse dicitur. S. Augustino in forma, in qua modò est, tanquam auctori tribuitur à Jacobo de Valentia.

Tertia Appendix sunt Psalmi Graduales; qui canebantur in ascensione Judæorum è Babylone ad Jerusalem.

*Quarta Appendix sunt Psalmi Pœnitentiales, quos S. Augustinus in morbo ultimo ad parietem lecti descriptos continuò pervolutabat. Litanie hos Psalmos insequentibus olim fuere fusiores. Pius V. selegit Sanctos exprimendos, & ad certum numerum petitiones redegit. Quibus, ut sit uniformitas in Ecclesia quoad preces publicas, inconsultâ sede Apostolicâ nulla prorsus debet fieri additio. Dum petitur inter cætera in iis à Deo; ut *Domnum* Apostolicum &c. in S. religione conservare dignetur Deus. Ratio quare loco *Dominus* ponatur *Domnus*, mihi inter cæteras illa præplacet, quòd unâ litterulâ demprâ Vicarius Christi vocetur *Domnus*, & Christus ipse *Dominus*, ut appareat differentia inter principalem, & ejus vices gerentem.*

Quinta Appendix est Ordo commendationis animæ, quæ jam tàm in usu ante S. Greg. M. fuit,

fuit, & apponitur in Breviario, ut Sacerdos tempore necessitatis eam ad manum habeat.

Sexta Appendix est Benedictio mensæ, & Itinerarium Clericorum. Benedictio ad mensam quibuscunque demum concepta verbis fuit in in V. & N. testamento ante & post comestionem, Et Christus post Cœnam ultimam hymno dicto exiit in hortum Gethsemani. Itinerarii Clericorum autor incertus est, nec invenitur in antiquis Breviariis. Ultimæ duæ orationes inveniuntur in *Sacramentario S. Greg.* sufficit mihi, quòd Ecclesia itinerarium hoc tanquam communes preces adoptarit, in qua adoptione magnam pono confidentiam, & effectum ejus unâ mecum plurimi in periculosis itineribus senserunt.

3. *Officium divinum unde? ejus divisiones.*

Officium est quasi *efficiam* 2° dum Hieron. in lib. de officiis. Unicuique enim convenit suum efficere officium. Et officium teste Isid. propriè est congruus actus cujusque personæ secundum mores ac leges publicas, vel assumptæ professionis. *Divinum* dicitur, quia est proprius actus eorum, qui Deo sunt dicati. *Simplex* dicitur, quòd fit de feria sive festo cum uno tantum nocturno & tribus lectionibus. Rudolphus dolet, Breviarium sub Gregorio IX. ab Haymo digestum ad usum communem receptum esse ob multitudinem festorum cum diminutione ferialis officii in eo contentam. S. Bern. ad Canon. Lugdun. scribebat numerositatem

tatem festorum *Cives* decere non *Exules*, quales nos in hac miseriarum valle adhuc sumus. Sed brevitatis officii diurni compensari potest aliis piis operibus & precibus. Multi pinguius præbentur nec negotiis aut occupationibus sacris vel profanis reipublicæ causâ distenti adhuc brevius esse officium divinum optarent, sed malè. Aliud esset pro hominibus iudicio Bellarmini, qui toto sæpè die concionando, Confessiones excipiendo ità distenti sunt, ut vix cibum capere possint, & sub seram noctem prius horas recitare debeant. *Semiduplex Festum* inde dictum, quòd nec Antiphonas duplicet, nec preces & suffragia excludat. *Duplex* est, in quo Antiphonæ ante & post Psalmos duplicantur. In recognitione Clementina Breviarii ad maiorem distinctionem & faciliorem usum tabellarum de occ. & concurrentia festorum instituta sunt quatuor genera festi & officii duplicis, nempe primæ & 2dæ classis, duplicis majoris & minoris. Porrò quoad hanc festorum & officiorum varietatem usui venit illud Dion. Arcopag. nempe quod Ecclesiastica Hierarchia & officiorum in ea distinctio repræsentet cælestem hierarchiam, in qua Sancti juxta Apostolum, sicut stella differunt claritate à stella, secundum meritorum diversitatem disponuntur.

4. *Hora in genere.*

Hora aliquibus dictæ esse videntur ab *orando*. Sed ideo propriè *hora* dicuntur, quia definitis ex Ecclesiæ instituto horis recitantur.

Canonica appellantur sive *regulares*, quia juxta regulam seu normam Ecclesiasticam in ordinem sunt redactæ. A Germano Episcopo Parisiensi vocabantur *Cursus*. Tali modo jure vocari possunt considerando, quòd in iis selectissima quæque ex S. Script. SS. PP. vitis Sanctorum percurrantur mente. Sed prò dolor etiam ita vocari possunt respectu deblaterantium eas subito sine attentione & devotionis succo. Apostoli ab Hebræis accepere horas seu statuta per diem tempora orandi. *Horà tertiã* erant orantes in Pentecoste Act. 2. *Horà 6tã* Petrus orabat Act. 10. *Ad horam nonam* ascenderunt in templum Petrus & Joannes Act. 3. *Mediã nocte* orabant Paulus & Silas Act. 16. Hinc easdem horas præscripsere fidelibus. V. Clement. l. 8. constit. c. 40. Pontifices varii varia horis adjecerunt. *Prima & Completarium* unde ortum habeant v. infra N. 7. & 10. In Bull. Pii V. init. Breviarii editã formulæ officii, quã nunc utimur, Constitutores & Reformatores esse dicuntur Gelasius 1. & duo Gregorii 1. & 7imus. Porro communior opinio est horas esse septem, Matutinumque ac Laudes unam tantum constituere. Nec caret mysterio numerus hic septenarius. *1mò*. Respectu mundi creati, ut agamus Deo gratias pro rebus per septem dies creatis. *2dò*. Respectu mundi redempti. Nam redemptionis nostræ mysteria his horis peracta. *Mediã* siquidem *nocte*, quando canitur, oratur, vel orari potest *Matutinum*, Christus natus est & resurrexit. *Primã* ductus ad Pilatum. *3tã* fla-

flagellis cæsus, spinis coronatus. *6ta* Cruci affixus. *9na* expiravit, ad inferos anima ejus descendit. *Horâ vespertinâ* de Cruce depositus est; eâdem horâ cœnavit, pedes lavit, Eucharistiam confecit, & respectu eorum, quæ in Cœna ultima peracta sunt, hora quasi *Completorii* fuit ejus oratio in horto. *3tio.* Et respectu nostri hic numerus septenarius observandus est. Nam septies in die cadit justus Prov. 24. in imperfectiones, & septies mox hanc mox illam horam orando resurgit. Septem assumit Dæmon nequiores se spiritus contra nos. Septem sunt dona Spiritûs S. quibus, devotè horas Canonicas recitando, Dæmones vincimus. Septem sunt partes orationis Dominicæ, septies de die David laudem dixit Domino. Ad hæc in unaquaque hora septem particulæ numerantur. 1. *Deus in adjutorium,* & *Crux* in nomine Patris & Filii &c. 2. *Hymnus.* 3. *Psalmi.* 4. *Antiphona.* 5. *Capitulum.* 6. *Responsorium.* 7. *Oratio completiva.*

§. 2dus.

De septem horis in specie.

§. *Matutinum unde dictum, ejus formæ tres nocturni.*

Matutinum est vox antiqua, & teste Conc. Cabilon. 2. deducitur à Matutâ, id est Aurorâ, quia sub auroræ ortum vel etiam de nocte